№ 88.

KURYER LITEWSKI

Za dozwoleniem Naywyższego Rządu Nayiaśnieyszego CESARZA Imperatora Całey Rossyi.

Z WILNA 4. SIERPNIA ROKU 1797. W PIĄTEK.

OGŁOSZENIE
Gubernatora Litewſkiego, Taynego Konsyliarza i Kawalera Orderow Bułhakowa.

JEGO IMPERATORSKA MOŚĆ Naymiłościwſzy Naſz Monarcha, Oycowſką ſwoię ku Poddanym pieczołowitość, ku wſzyſtkiemu temu rozciągnowſzy, jakikolwiek pożytek onych upatrzyć w czym może, pobudkami jey powodowany, naymiłościwiey rozkazać raczył, dla ulżenia Obywatelom w kwaterunku woyſkowym, ażeby jeżeli gdzie znayduią ſię Domy Skarbowe, po ulokowaniu w onych Juryzdykcyow Sądowych, zoſtaiące ſię wolne i nie zaięte, obróconemi były na Koſzary dla ukwaterowania w nich Woyſka, w tych mieyscach rozlokowanego: gdzie zaś takowych Domow Skarbowych żadnych niema, albo znayduiące ſię nie zaięte, okażą ſię bydź niesposobnemi do użycia, a Obywatele dla ſwoiey własney od poſtoiow ſpokoyności, zechcą wyſtawić na pomieſzczenie woyſka Koſzary, naymiłościwiey zezwala tego onym nie bronić; jednakże przed rozpoczęciem takowey roboty, wybrawſzy ſposobne ku temu mieysce, i ſporządziwſzy plan budowli, i oney fasadę, doſtawić to wſzyſtko na rozpatrzenie. Takowe pozwolenie rozciąga ſię nawet i dla mieſzkańcow Wieyſkich, jesliby tylko ich własna naſtąpiła w tym wola. Na ſkutek czego poruczam JJPP. Marſzałkom uczynić w ſwoim Powiecie odezwę do Szlachty, i Wieyſkich mieſzkańcow, czy nie zechcą oni zrobić łatwego jakiego układu, względem wyſtawienia takowych Koſzar dla woyſka, a dla Pułkow Konnych, Koniuſzni, i inſzych potrzebnych budowiſk. W takowym zdarzeniu wykonawſzy to wſzyſtko co wyżey jeſt powiedziano, obmyslić środki do doſtarczenia opału i światła, a co względem tego naſtąpi, JJPP. Marſzałkowie, maią donieść ze wszyſtkiemi okolicznościami Guberſkiemu Rządowi. W Wilnie $\frac{11}{22}$ dnia Julii 1797. roku.

(M.P.) Podpisano: *Jakób Bułhakow.*

OGŁOSZENIE
Gubernatora Litewſkiego, Taynego Konsyliarza i Kawalera Orderow Bułhakowa.

Wiadomo doſtatecznie wſzyſtkim, i każdy o tym dobrze przekonany, iak wielka ieſt w Państwie potrzeba i pożytek, ażeby drogi były dobre i wygodne, nie tylko dla łatwieyſzey kommunikacyi Obywateli między ſobą, ale też dla handlu, i bez preſzkodnego Woyſk przechodu; które to drogi chociaż w Gubernii Litewſkiey, po większey części już porobionemi zoſtały, nieodbitą iednak ieſt rzeczą, przed wiosną naſtąpić maiącą one pokończyć, i potrzebne reperacye poczynić; w tych osobliwie mieyscach, w których niezupełnie ſą zakończone; niemniey rozdzielić one dyſtańcyami, na Obywateli respective każdego Powiatu, ażeby każdy znał, i utrzymywał część która do iego należy; a przez ten sposob iżby w każdym czasie, drogi w naylepſzym ſtanie znaydowały ſię. Końcem przyprowadzenia tego wſzyſtkiego do należytego porządku, przepisane iuż były, od Generał Feltmarſzałka, Rządzącego Gubernią Li-

tewſką, Xiążęcia Repnina prawidła, które do ninieyſzego przyłączaiąc ogłoſzenia, poruczam Jchmość Marſzałkom dołożyć ſtarania wſpólnie z Obywatelami ich Powiatow, gdyby według tychże prawideł, ściſła i należyta wſzedy exekucya czyniona była, znoſząc ſię z Kommiſsarzami Ziemſkiemi, do których ſtosowne względem tego wydane ſą zalecenia; za rzecz ſprawiedliwą znayduię, umieścić tu zarazem, iż gdy ſą takie Powiaty, w których mniey od innych ludności, a więcey drog nayduie ſię; iako to naprzykład: Powiat Kowieńſki, któremu dla niewielkiey ludności ciężko byłoby za nadto, utrzymywać ſamoiednemu wſzyſtkie ſwe drogi w należytym ſtanie dobroci; Przeto Jchmość Marſzałkowie uważaiąc na takowe zdarzenie, wſpólnym rozporządzeniem z ſąſiedzkiemi Powiatami, tak ułożą i poſtanowią, ażeby ci oſtatni dawali onemu pomoc. W Wilnie Julii $\frac{13}{24}$ dnia 1797 Roku.

(MP) podpisano: *Jakób Bułhakow.*

Prawidła dla utrzymania drog w Gubernii Litewſkiey, i na ich grobel, moſtow i hacisk.

1mo. Wymierzyć w każdym Powiecie liczbę pocztowych mil, i przeiezdnych drog większych, i rozdzielaiąc tę obſzerność, na liczbę duſz tego Powiatu, przypisać one w równi podług zręczności do rzeczonych drog, tak aby każda Osada czyli Wieś miała na drodze ſwoię dyſtancyą, odpowiednią liczbie Obywateli.

2do. Każda Osada dyſtancyą ſwoię utrzymywać powinna w porządku, i sama tego doſtrzegać; a Sąd niżſzy Ziemſki czyli Kommiſsarz Sprawnik dwa razy w roku drogi rewidować, wiosną przed robotą polną, a w Jeſieni po ukończeniu oney; i ieżeli która dyſtancya w złym ſtanie, nakazywać Osadzie do niey przypisaney, one poprawić, i tego pilnie poſtrzegać.

3tio. Drogi robić ſzerokie na ſążni pięć; kanały kopać w mieyscach tylko mokrych, niſkich i ługowych, gdzie dla błota hacenie potrzebne; a na wyſokich i ſuchych, dawać onych nie potrzeba, i tym na próżno ludzi nie męczyć; w gliniſtych zaś i górzyſtych mieyscach, to nawet ſzkodliwie, gdyż od tego formuią ſię ſtoiące zawſze wody.

4to. Moſty robić i hacić nie wężey od półtrzecia ſążnia; hacie utrzymywać i reparować reſpective diſtancyow tak, iak ieſt powiedziano o drogach, a moſty których reparacya do Wiosny i Jesieni odkładać ſię nie może, i które dla niebeſpieczeńſtwa przeieżdżaiących powinne bydź zawſze w porządku, reparować i utrzymywać należy tym, w czyich one nayduią ſię poſseſsyach, a równym ſposobem i młynowe groble reparowane, w dobrym ſtanie utrzymywane od właścicielow tych młynow, ktorzy z nich maią pożytek, i wybieraią dochod.

5to. Gdzie droga przez las przechodzi, tam preſtrzegać należy, aby ona od tego zwężona nie była, i ażeby gałęzie od drzew nad nią nie wiſiały.

6to. Drogi potrzebne ſą dla kommunikacyi pocztowey, dla różnych tranſportow handlowych, i dla transmarſzow Woyſk, które w tym mieć mogą potrzebę: od tego gdy zawiſła, tak wygoda targuiących, razem z pożytkiem całey ziemi, iakoteż ſpokoyność iey i całość: Przeto Obywatele dla własnegoż ſwoiego dobra ſtarać ſię powinni poſtrzegać, aby drogi były w ſtanie należytym.

U W I A D O M I E N I E

Generał Maiora Kawaleryi i Szefa Półku Polſkiego JPana Dąbrowſkiego.

NAYJASNIEYSZY IMPERATOR Samowładca całey Roſsyi Pan mój naymiłościwſzy powierzył mnie formowanie Pułku Konnego Polſkiego, o czym uwiadomiam wſzyſtkich, iż chcący korzyſtać z łaſki Nayiaśnieyſzego Monarchy i w ſłużbę do tego Pułku udać ſię, powinni mnie ſię prezentować tak Panowie Officerowie, iako też Towarzysze i Szeregowi. Jeżeli kto z Officerow ieſt zabawiony Intereſsami powinien na piśmie przeſłać mnie gdzie ſłużył, w iakim Regimencie czyli Pułku Polſkim, a przytym Panowie Officerowie powinni okazać ſwe Patenta przez kogo one ſą podpisanemi.

Xawery Dąbrowſki Generał Maior Kawaleryi
J. J. Mości i Szef Półku Polſkiego.

z Mińska 25. Lipca.

Dnia dzisieyszego odprawił się w szkołach tuteyszych popis publiczny z językow: *Rossyiskiego Łacińskiego, Francuzkiego, i Niemieckiego, z Litteratury, Matematyki, Geografii,* Fizyki, Historyi, i innych nauk z przepisu dawać się zwykłych. Przytomnemi bydź raczyli temu aktowi Miński Gubernator, Aktualny stanu Konsiliarz, Orderow S. Włodzirza i S. Anny Kawaler, *Karnieiow*; Generał Lieutnant *Chruszczow* ze wszystkiemi stabs-Officyerami *Rostowskiego* Regimentu, Gubernscy Konsyliarze i wiele innych osob dystyngwowanych. Po trzygodzinnym examinie, JW. Gubernator, który sam się zatrudniał zadawaniem pytania zachęciwszy młodź szkolną do pilnego w naukach postępowania, kilkanaście kosztownych *praemiow* lepiey applikuiącym się łaskawie rozdać raczył.

z Wiednia 19. Lipca.

Gazeta Dworska potwierdziła nakoniec wiadomość dawniey odebraną o zaięciu woyskiem *Austryackim Dalmacyi Weneckiey*. Z tychże przyczyn, są jey słowa, które były powodem że Generał kommenderuiący w Prowincyach *Austryi* wnętrznych, odebrał przed kilko tygodniami rozkaz posunąć część armii swoiey do *Istryi Weneckiey* znowu teraz przesłał inny wydział do *Dalmacyi*, którey mieszkańce nie pokazywali się bydź skłonnemi do zaszłych odmian w rządzie Rpltey. Woyska do tey wyprawy przeznaczone pod kommendą Generałow *Ruckavina i Lusignan* niedawno powróconego z niewoli *Francuzkiey* tudzież walecznego Półkownika *Casimir*, *w Trieste i Fiume* siadły na okręta; i d. 21. Czerwca wieczorem popłynęły do *Rovigno*, w którym mieyscu Flottilla z *Fiume* wyszła odłączyła się od *Triestskiey* Generał *Ruckawina* z niektóremi statkami przybył do *Fasana* inne wiatrem przeciwnym wstrzymane stanęły między *Rovigno i Quiedo*. Wiatry ciągle naszym przeciwne były od 28 Czerwca do 2. Lipca. Pomyslnieysze miał Półkownik *Casimir*, który z *Fiume* wziąwszy 3 bataliony infanteryi i nieco jazdy, d. 29. Czerwca przybył do *Zara* miasta *Dalmacyi* stołecznego, gdzie od mieszkańcow z nayżywszą radością był przyięty. 2. Lipca Flottilla *Triestska* żeglugę rozpoczęła; 5 weszła do pomienionego portu, wysadziła woysko na ląd, i doznała równey obywatelów uprzeymości. Nazaiutrz Generał *Ruckavina* miał zlecenie udać się z częścią korpusu swojego do *Sebenico*, *Spalatro, Clifta, i Sigen*, o czym rapportow urzędowych czekamy.

Z inney strony Generał *Kerpen* rozciągnoł woyska swoie od *Tirolu* wzdłuż *Weneckiey* granicy, i kilka już statkow do żeglugi na jezierze *Garda* przysposobił. Generał *Meerfeld*, Minister *Humburg* i Margrabia *de Gallo* czekaią w *Udine* przybycia Generałow *Clarke i Buonaparte*. W Królestwie *Czeskim* wybieranie rekrutow nieustaie; wszystkich odsyłaią do stolicy, tu umundurowanych i uzbroionych rozdaią na dopełnienie regimentow uszczuplonych w ostatniey kampanii Generał *Mitrowski* mieć będzie naywyższą kommendę w Prowincyach nowo nabytych *Istryi i Dalmacyi*. Dzierżawa ich tym pożyteczniey szą będzie dla *Monarchii Austryackiey*, im większą położeniem swoim daią zręczność *Cesarzowi Jmści* pomnożenia sił morskich, żeglugi, i handlu mianowicie *Węgierskiego*;

z Londynu 14. Lipca z Gazety Berlińskiey.

Lord Malmesbury dwóch tylko od wyiazdu swoiego przysł kuryerow. W listach jego zawiera się opisanie całey poselstwa podroży. Wszędy *Ambassadora* nayrzeczniey przyimowano. Od *Calais do Lille* tłumy ludu niezliczone witały *Anglikow* radośnym okrzykiem: *Niech żyie Minister pokoiu*. Jak silne dla człowieka czułego zachęcenie, ażeby nadzieie ziścił i nieprzyiacioł i wspołziomkow! Pisał też do Admiralicyi d. 16. Czerwca *Lord S. Vincent*, donosząc, iż jeszcze trzymał na on czas *Cadix* w nayściśleyszym opasaniu; lecz już się wkrótce spodziewał bydź attakowanym od *Hiszpanow*. Już flotta raz wyszła pod żagle, wiatry przeciwne odegnały ią do pierwszego stanowiska. *Król Hiszpański* zbiegł do portu, a wysłuchawszy kupcow żalących się na stratę zabranych wielu okrętow, i niebespieczeństwo innych które z *Manilli* powracaią, wyraźnie roskazał Admirałowi *Massaredo* wydać *Anglikom* bitwę, i port oswobodzić. Życzyćby należało, ażeby jeszcze raz jeden przeszkody jakie wstrzymały *Hiszpanow*; spodziewamy wkrótce pokóy uwolni nas od okrutney konieczności przelewania krwi niewinney. 30. ma okrętow liniowych *Massaredo*; 22. *Lord S Vincent*; lecz zwycięzca zwyciężonemu kroku nie powinien ustępować. Bogatsi kupcy narodu *Hiszpańskiego* nie mogąc wielkich kapitałow na handel obrócić w okolicznościach teraźnieyszych, noszą ie do skarbu Królewskiego, który znaczny dług zaciągnąć postanowił.

Chociaż nam *Francuzkie* kapry wiele okrętow zabieraią codziennie po wszystkich morzach, tyle ich jednak codziennie przybywa do *Anglii* z rozmaitych świata części, z *Britańskich, Francuzkich, Hollenderskich* osad, iż poniesiony uszczerbek ledwie komu boleśnie uczuć się daie. Wszystkie magazyny kraiowe napełnione są rozlicznemi towarami, sprzedaż ich żyskowna, trudną est i prawie niepodobną, gdy część nierównie większą Portow *Europeyskich* zamknęli nam nieprzyiaciele Handel korzenny zupełnie jest w ręku naszym wiele okrętow szacownemi produktami osad *Azyatyckich* naładowano.

Na Sessyi d 6 *Król Jmść* doniosł Parlamentowi, iż ułatwione po większey części interessa narodowe pozwalaią mu w krótce zalimitować obrady publiczne, byleby *Izba Niższa* jeszcze obmysliła summy potrzebne na wydatki nadzwyczayne, tego roku, zwłaszcza dla wierney alliantki *Królowey Portugalskiey*, gdy ta posiłkow naszych potrzebować może dla odparcia niesprawiedliwey

napaści wspólnego dwóch narodow nieprzyiaciela. Nazajutrz P. *Pitt* prosił o pozwolenie zaciągnienia długu 500. tyś. FS. Z tych 200 tyś. obrócone będą na posiłkowanie *Portugallii*, reszta zaś na armią *Xcia de Conde* i innych korpusow dziś służących w *Indyi Zachodniey*. Zgodzono się no wszystko jednomyslnie, ponieważ *Oppozycya* wierna postanowieniu ściśle dotąd milczenie zachowała; przez co publiczne obrady wiele zaiste czasu zyskały spokoynego.

To iuż ustwiwszy Minister przełożył Parlamentowi konieczną potrzebę podwyższenia podatkow dawniey ustanowionych na konie pojazdy, służących, i tym podobne; na to miast inne zniesione będą, na które lud nayberdziey narzeka. Doświadczenie też w *Anglii* pokazało, że podwyższenie podatkow nie zawsze skarb publiczny wzbogaca. Dziś to widziemy na winach zagranicznych, od których cło gdy było mnieysze, 700. tyś F. S przynosiło więcey niż teraz. Stanie się toż samo z zegarkami. Więcey 9. tyś. rzemieślnikow głośno narzekaią, iż im sposob do życia iest odięty.

Maytkow zbuntowanych wielu iuż na śmierć osądzono: inni czekaią zasłużoney kary.. Znaiomy *Europie Edmund Burke* umarł d. 8 Z *New-York* mamy wiadomość, iż *Kongres Amerykański* przedsięwziął sposobić się do obrony, ieśliby *Francuzom* podobało się z okrętami *Stanow Ziednoczonych* postępować iak dotąd czynili. Na ten koniec uzbroić kazano 3. fregaty dziś na warstatach będące; innych wiele morskim ludem osadzić, które do partykularnych obywatelow należą; Kupcom dać wolność bronienia się od gwałtu i napaści, dopełnić milicyą kraiową, surowie zakazać wywozu oręża i ammunicyi woiennych.

Parlament Irlandzki iuż iest zalimitowany. W *Dublinie* odebrano rapport od Generała *Dalrymple*; donosi on, że po ogłoszeniu pardonu Królewskiego buntownikom, doszedł, iż wielu żołnierzy weszło w ściśleysze związki z *Irlandczykami Ziednoczonemi*; wszystkich aresztować kazał, iakoteż niektórych obywatelow miasta *Bandon*. Ten przypadek zasmucił buntownikow tym bardziey, iż oszukani przez nich żołnierze z armii południowey, dziś sami błąd swóy wyznawszy przed starszyzną, tych wyiawić muszą, od których do buntu namówionemi byli.

z Paryża 13. Lipca z Gazety Courier du Bas-Rhin.

Zadney nie było iuż wątpliwości, że *Jakobini* spisek nowy knowali na obalenie rządu teraznieyszego. *Terroriści* z Departamentow haniebnie wygnani, zgromadzali się do *Paryża*; wielu ich przybyło z *Orleans Dijon Bordeaux*, i *Marselli*; na rozmaitych mieyscach uformowały się kluby i zgromadzenia *gminnemi* zwane; te między sobą utrzymywały korrespondencyą, wysyłały szpiegow, lub wzburzały przeciw zwierzchności kraiowey. Kilku nawet reprezentantow, co dawniey należeli do *górney* strony, pod pokrywką domowych interessow lub osłabionego zdrowia, oddaliło się od stolicy, dla namówienia gminu, do świętey, iak ią nazywać śmieią, *insurrekcyi*. To zważywszy Rada 500. dnia wczorayszego następuiące prawo napisała. Zadne towarzystwo pod iakimkolwiek bądź nazwaniem, nie może do grona swoiego przyimować nad 10 osob w miastach nad 5. tyś. dusz ludności maiących, pozwala się 40. w *Paryżu, Bordeaux, Lion, i Marselli*. Zadne z nich więcey niż dwa razy w miesiąc posiedzeń swoich odbywać nie powinno. Są zaś wszystkie pod okiem i dozorem urzędnikow municipalnych. Każdy obywatel osiadły ma prawo do nich wchodzić bez żadnych warunkow;

Nic ieszcze nie postanowiono względem wolnego powrotu osob Duchownych z zagranicy; trudno im tego zabronić, gdy lud prawie cały, do religii przodkow swoich przywiązany statecznie, głośno woła, aby mu dozwolone było wolne iey obrządkow sprawowanie. Musi więc Rada stosować się do życzenia powszechnego; ieżeli Prawodawcy chcą bydź w rzeczy samey, iak się nazywaią, prawdziwemi Narodu *reprezentantami*; nie odstąpią iednak pretendowaney przysięgi, na to, że Duchowni nic czynić ani mówić nie będą przeciw Republikantskiey Konstytucyi roku 3.

Generał *Villot* niedawno kommenderuiący w Prowincyach Południowych, zapytany przez Radę, ieśliby doniesienia o *Lionie*, &c z prawdą się zgadzały? odpowiedział, że obywatelow tych krain żadnych rozruchow lękać się nie trzeba, ieśli tylko rząd bydź zechce czułym i sprawiedliwym. Mieysce tego Generała w Departamencie *uyścia Rodanu* zastąpł Generał *Sahuguet*; *Angereau* ma bydź przywołany na kommendę do *Paryża*; w powszechności mówiąc Direktoryat ufność naywiększą pokłada w armii *Włoskiey*, iako innym przodkuiącey w karności, zwycięztwach, i przywiązaniu gorliwym do teraznieyszego rządu.

Rapporta Ministra Morskiego *Truguet* napełnione są regestrami okrętow przyiaciołom i nieprzyiaciołom zarówno zabranych przez statki korsarskie. Sami wydziwić się nie możemy szczęściu naszemu, że przy tak słabey narodu sile, przy tak ogromney *Anglikow* potędze, tyleśmy dokazali. Gotuie się tym czasem wielka wyprawa; w *Texel, Dunquerque, Brest, Cadix, Toulonie*, i *Wenecyi* ogromne uzbraiaią flotty, które albo negocyacye o pokoy przyśpieszą, albo w przypadku ich zerwania, uskutecznią dawno ułożone wylądowanie, pod naywyższą kommendą Generała *en Chef Hoche* w stolicy teraz bawiącego. Jedna zachodzi trudność w zebraniu na iedno mieysce sił teraz rozrzuconych; lecz na morzu pospolite są przypadki, którym żaden przemysł ludzki zaradzić nie zdoła. Na te spuszczaiąc się Direktoryat, podobno zechce doświadczyć szczęścia raz ieszcze ieden.

Nro 88.

DODATEK DO KURYERA LITEWSKIEGO

Z WILNA 4. SIERPNIA ROKU 1797. W PIĄTEK

z Rzymu 1. Lipca z Gazety Berlińſkiey.

Chociaż. ſama podobno rzemieślnikow nieoſtróżność przyczyną była zdarzonego niedawno przypadku w zamku *S. Aniola*, rząd iednak na wſzyſtko baczny czynić kazał inkwizycye.. W *Perugia* rozruch powſtał; w *Civita-Wecchia* niewolnicy ſtraż wyrznąć i uciec chcieli. Kongregacya ſkarbowa przywróciła monecie złotey i srebrney kurs dawnieyſzy, uchylaiąc wyrok przeſzłoroczny, ktory nakazywał onę przyimować 30. procentami wyżey nad cenę właściwą. Ażeby zaś nikt na tey przemianie z obywatelow nie tracił, dni 40. pozwolono wſzyſtkim, w których przeciągu będą mogli odbierać *cedały z Lombardu*, ſkładaiąc tam monetę według ceny teraz zkaſſowaney. *Ociec S.* dla ſłabości zdrowia nie znaydował ſię w Kościele *Watykańſkim* na uroczyſtości *SS Piotra i Pawła*. Tegoż dnia za iego roſkazem ogłoſzone ſą rozmaite reformy; celem ich ieſt zmnieyſzenie wyd[illegible] i ulga poddańſtwa. Naprawuią teraz budowle zapaleniem prochow uſzkodzone, 20. osob życie ſtraciło w tym zdarzeniu; 16. ieſt ciężko ranionych.

z Neapolu 28. Czerwca z Gazety Berlińſkiey

W Niedzielę rano odprawiła ſię w *Foggio* uroczyſtość zaślubienia Tronu Naſtępcy z *Arcy Xiężniczką Clementiną*. Monarcha ogłosiwſzy liczną bardzo promocyą Kawalerow orderu *S. Januariusza* Szambellanow. Dam Dworu &c, przybył do *Caserta*, zkąd w krótce ieſt ſpodziewany w ſtolicy. Przed kilko dniami rząd ogłosić kazał, iż wſzelkie kluby, zgromadzenia &c. iako publiczney ſpokoyności przeciwne, ſą zabronione obywatelom równie i cudzoziemcom.

z Wenecyi 6. Lipca z Gazety Frankfortskiey

Chlubili ſię nie dawno *Jakóbini w Paryżu*, że jesli potłumionemi zoſtaną we *Francyi*, nową Oyczyznę znaydą we *Włoszech* tu ſił nowych nabrawſzy powrócą do dawnego ſiedliſka, odzyſzczą władzę utraconą, i nieprzyiacioł ſwoich bez względu i litości wytępią. Do tego jednak podobno nie przyidzie. W *Padwie* d. 3 ſalę inſtrukcyi publiczney zamknięto przez wzgląd iż dawane w niey nauki pokóy publiczny i bespieczeńſtwo wzruſzały. Tegoż dnia wſzyſtkie kluby i tym podobne zgromadzenia ſurowie zabronione w *Bononii* wyraźnym roſkazem Generała *Buonaparte*, który nawet w ogłoſzeniu *Lombardow* niepodległości wyraził, *iż rewolucya wſzystkie klęſk znaiomych rodzaie okropnością przechodzi.* Poſtępek ten i roſtropny, i koniecznie *Włochom* był potrzebny, ludzie niespokoyni zaczynali już przymuſzać obywatelow, aby włosy po *Jakóbińſku* ſtrzygli, grożąc im w przypadku niepoſłuſzeńſtwa karą na *Ariſtokratow* przepisaną.

Municipalność naſza codzienne prawie przesyła zapytania do Generała i Prawodawcy *Włoſkiego*, co też Direktoryat poſtanowił względem Prowincyi niedawno *Weneckich* i miaſta Rpltey ſtołecznego; odpowiedzi jasney do tych czas nie odebrano; czasowi dalszemu wſzyſtko zoſtawił *Buonaparte.* Woyſka *Francuzkie* załogą u nas ſtoiące sypać zaczeły batterye na wyspie S. *Krzysztofa* 20 liniowych okrętow śpieſznie uzbraiaią w arsenale, 5. nowych za roſkazem Generała *en Chef* budować zaczęto. 4. konie bronzowe z *Conſtantinopola* niegdyś przywiezione do *Wenecyi* wkrótce będą odeſłane do *Paryża*; to jedno nas cieſzy, iż ſpokoyność w mieście i zgoda między obywatelami trwaią nieodmiennie. Czucie klęſk publicznych, prywatnych równy udział, wſzyſtkich zkoiarzyły. Obchod uroczyſty na pamiątkę poległych *Francuzow na Włoſkiey* kampanii, odłożył Generał *Baraguey d' Hilliers* do d. 14. Lipca.

z Mediolanu 8. Lipca z Gazety Frankfortſkiey.

Już ſię tedy dzień zbliżył pożądany; jutro na obſzernym polu pod murami naſzemi uroczyſtość *Włoſkiey federacyi* obchodzona będzie. Czynią do niey nayokazalſze przygotowania. Głoſzą, iż *Rplta Cisalpińska* obſzernieyſze mieć będzie granice, niżeli w pierwiaſtkach miała zakreslone. Prowincye *Weneckie*, *Ankona*, *Friul* do niey należeć będą. Wspomniał coś o tym *Buonaparte*, gdy ludność naſzą do 4. millionow ſzacował, Wolność kraiow pomienionych ma bydź ogłoſzoną wraz po *federacyi*. General *en Chef* odtąd uważany będzie jako Wódz armii ſprzymierzoney, wpływać jednak do intereſsow politicznych i rządowych nie przeſtanie. Z *Florencyi* d. 4. wiadomość odbieramy, iż General *Francuzki Chabrout* wſzedł do miaſta *Lucca* z regimentem kawaleryi; i ta więc jeſzcze Rplta

odmian rewolucyinych doświadczyć musi.

z Bazilei 12. Lipca z Gazety Leydeńſkiey.

Deputowani Cantonu naſzego iuż z *Frauenfels* powrócili; ſeym *Szwaycarow* ukończony; wnoſzą niektórzy, iż przeyście woyſkom *Francuzkim* przez kray *Vaud* nie będzie dozwolone. Z *Niemiec* odbieramy wiadomość, iż korpus *Xcia de Condé* za dwa mieſiące ma bydź rozwiązany. Obywatele *Valteliny* wypowiadaiąc *Grisonom* poſłuſzeńſtwo, przyiaźń ſąſiedzką chcieliby zachować. Seym *Grisońſki* do miaſta *Coire* zwołany pisał do poddanych niedawno ſwoich, przeſtrzegaiąc, ażeby niepotrzebnych nowości nie wprowadzali do kraiu, od trzech bliſko wieków ſpokoynego i ſzczęśliwego. Nowi Republikanie snadź od *Lombardów* nauczeni, zwróciliśmy ſię, odpowiedzieli, do świętych praw człowieka; ludem ieſteśmy wolnym i nikomu nie podległym. Wypadało zatym mocą oręża przymuſić buntownikow do poſłuſzeńſtwa rządowi dawnemu. Lecz *Grisonowie* ſą rozerwani w domu na dwie części. Jedney przywodzi znaczna i bogata familia de *Salis*. Na czele drugiey ſą iey przeciwnicy, zazdrośni doſtatkom iey i powadze.

To umyſłow rozdwoienie przeſzkodziło dotąd *Grisonom* wziąć przedſię ſkuteczne śrzodki do potłumienia wſzczętego rozruchu. Nie wiadomo, co na to powiedzą *Cantony zprzymierzone*, czyli *Buonaparte* jawnie *Lombardom* pochwali wpływanie ich do tey *rewolucyi*, jaka mysl będzie Direktoryatu; co poſtanowią Rady prawodawcze w *Paryżu*; chociaż wcześnie zgadnąć to można patrząc co ſię ſtało we *Włoszech*: jak bunt *Bergamy* i *Breścia* wzięto za przyczynę wywrócenia rządu *Weneckiego*, powſtanie kilkust ludzi nieſpokoynych do narzucenia Demokracyi *Genueńczykom*, a w *Ankonie*, którą traktatem uroczyſtym w *Tolentino* *Buonaparte* przyrzekł *Oycu S* przywrócić, widzieliśmy jak *Francuzki* kommendant patrzał przez ſzpary n targnienie ſię podmówionego ludu przeciw władzy naywyżſzey *Piusa* 6. Słowem duch rewolucyiny obleciał *Szwaycary*: tleie ogień, i już wybucha na wielu mieysach; nikt przecie o przygaszeniu dobrze nie pomyslił.

z Leydy 18. Lipca z Gazety Leydeńſkiey.

Urzędową mamy wiadomość, że d. 1. t. m. w *Aranjuez* traktat przyiaźni i przymierza między *Francyą Hiszpanią i Rpltą Batawow* podpisany zoſtał. Wymierzony jeſt przeciw *Anglikom* na morzu panuiącym. Umówiły ſię 3. Mocarſtwa wſzyſtko łożyć na przywrócenie wolney żeglugi wſzyſtkim narodom. Jeżeli eſkadra *Tulońſka* trafi nieuſzkodzona do *Cadix*, Admirał *Maſsaredo* będzie mógł na on czas wyniść z portu, potkać ſię z Lordem *S. Vincent* złączyć z Flottą *Breſteńską*, na on czas przyidzie podobno do ſkutku wyprawa w *Dunquerque i Texel* zgotowana. Stoiemy w zupełney gotowości do wyiścia pod żagle, z okrętow trasportowych po 14. ludzi z każdey kompanii na ląd wysadzono. Admirał *Duncan* krąży przed portem w 15. okrętow i kilka fregat; De *Winter* liniowych ma 17. fregat 20. transportowych 100. z okładem karność i jedność panuie przykładna w woyſku morſkim i lądowym. Do *Lille* trzech Pełnomocnikow konwencya przeznaczyła. Lord *Malmesbury* żyie tam naywspanialey; nayſkromniey *Francuzcy* Poſłowie. Ci domagać ſię maią nie tylko o zwrócenie zawoiowanych kraiow przez *Anglią*; lecz jeſzcze o nadgrodzenie ſzkod w *Toulonie* poczynionych. Trudno ſię ſpodziewać żeby P. *Pitt* rękę ściągnoł do podpisania pokoju zasadzonego na warunkach tak dalece haniebych. Brzegi *Zelandyi i Flandryiskie* zagrożone były niedawno wylądowaniem od *Anglikow*, naydeyście kilku *Francuzkich* regimentow z artilleryą trwogę mieſzkańcow uspokoiło, tym bardziey, iż nieprzyiaciel na okrętach nie miał woyſka żadnego.

z Copenhagi 15. Lipca z Gazety Berlińſkiey.

Zawczora był pogrzeb uroczyſty niedawno zmarłego Miniſtra ſtanu *Hrabi de Bernſtorff*. Zwłoki jego śmiertelne złożono w Kościele zwanym *Frederic, w Chriſtianshaven*. Żal narodu całego po wielkiey ſtracie do opisania trudny. Miniſtrowie ſtanu, Szefowie i Deputowani wſzyſtkich Departamentow, 200 z okładem naynacznieyszych obywatelow, akt żałobny zaſzczycili przytomnością ſwoią. Naſtępca Tronu publiczne dał świadectwo cnotom i zaſłudze wielkiego Miniſtra.

Przyſłana od Pruſko-Królewſkiego Rządu Publikacya dla powszechney wiadomości, z Rozkazu Rządowego umieszcza ſię w Gazecie.

Gdy na Maiątek tuteyſzego Bankiera, i Kupca Macieia Łyſzkiewicza, na przedſtawienie tegoż, przez Dekret pod datą dziſieyſzą, Konkurs Kredytorow wſzyſtkich otworzony, a razem Areſzt publiczny zanieſiony zoſtał; oznaymuie ſię przeto wſzyſtkim, którzyby mieli w schowaniu pomienionego Dłużnika rzeczy, bądź w gotowiźnie, fantach, lub papierach, temuż takowe nie wydać, lecz ſądowi o tym wiernie donieść, a maiąc na takowe rzeczy Prawa, w Depozyt tuteyszey Regencyi onè oddać. dla czego tym wſzyſtkim na przeſtrogę i uwagę ſię daie; gdyby wyż pomienionemu Dłużnikowi było co zapłacono, lub wydano z tych rzeczy, za ważne nie będzie uznane, lecz dla dobra drugich do maſſy przydzielone będzie, a gdyby ktokolwiek miał u ſiebie pieniądze, lub rzeczy, należące wyż pomienionemu Dłużnikowi, i one przechował lub zataił, takowy za to odſądzony będzie od Prawa maiącego do tychże. Dan. w Warszawie 23. Czerwca 1797.

Królewſka Wschodnich Prus Regencya.
Prezydent Direktor i Konsyliarze.